

S?n?f Ortam?nda G?ç Payla??m? ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *S?n?f Ortam?nda G?ç Payla??m? ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30369>

Özet

Sınıf Ortamında Güç Paylaşımı Ölçeği (SOGPÖ), Eylem Oruç ve M. B. Acat tarafından 2020 yılında geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Bu ölçek, eğitim ortamlarında öğretmenler ile öğrenciler arasındaki **güç paylaşımı** düzeylerini sistematik olarak ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Ölçeğin geliştirilmesi, sınıf içi dinamiklerin ve öğrenci özerkliğinin değerlendirilmesinde önemli bir boşluğu doldurmayı hedeflemiştir. Çalışma, ölçeğin yapısal tutarlılığı ve güvenilirliğini kanıtlamak üzere kapsamlı bir psikometrik analiz sürecini içermektedir.

Ölçek, öğretmenlerin sınıf yönetiminde kullandıkları otorite biçimlerini ve öğrencilerin karar alma süreçlerine ne ölçüde katkıda bulunabileceğini belirlemeye yardımcı olmaktadır. Bu araç, özellikle eğitim psikolojisi, sınıf yönetimi ve öğretmen eğitimi alanlarında yapılan araştırmalar için değerli bir veri toplama kaynağı sunar.

Anahtar Kelimeler

Güç Paylaşımı, Sınıf Yönetimi, Öğretmen-Öğrenci İlişkileri, Öğrenci Özerkliği, Psikometrik Ölçek Geliştirme, Faktör Analizi.

Yazarlar

Eylem Oruç, M. B. Acat

Amaç

Sınıf Ortamında Güç Paylaşımı Ölçeği'nin temel amacı, sınıf ortamında öğretmen ve öğrenciler arasında gerçekleşen güç dağılımı ve etkileşim biçimlerinin geçerli ve güvenilir bir şekilde ölçülmesini sağlamaktır. Bu bağlamda, ölçek, öğretmenlerin uyguladıkları kontrol mekanizmaları ile öğrencilere tanınan sorumluluk ve katkı düzeyleri arasındaki dengeyi nicel olarak belirlemeyi amaçlamaktadır.

Geliştirme çalışması, **güç paylaşımı** kavramının eğitim bağlamındaki boyutlarını ortaya koyarak, eğitim araştırmacıların ve uygulayıcıların sınıf içi dinamikleri daha iyi anlamalarına olanak tanımaktadır. Ölçek, özellikle demokratik sınıf atmosferlerinin oluşturulmasına yönelik müdahalelerin etkinliğini değerlendirmede kritik bir rol oynamaktadır.

Yapı

SOGPÖ, sınıf ortamındaki ilgisel gücü ve yetki dağılımını ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı, genellikle öğretmen merkezli otorite ve öğrenci merkezli özerklik gibi karşıt

uçlardaki davranışlar kapsar. Ölçeğin altında yatan temel psikolojik yapı, öğrencilerin kendilerini ne ölçüde yetkilendirilmiş hissettikleri ve sınıf kararlarında ne kadar söz sahibi olduklarıdır.

Araştırmacılar, **güç paylaşımı** sınıf ortamındaki öğrenme süreçleri, motivasyon ve öğrenci memnuniyeti üzerindeki etkilerini incelemek için bu yapıyı kullanmaktadır. Ölçek maddeleri, öğretmenin geri bildirimi kabul etme isteğini, öğrencilerin kuralları belirlenmesine katılımları ve öğretmenin esneklik düzeyini yansıtan davranışsal göstergeler üzerine odaklanmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin geliştirme çalışması kapsamında kapsamlı bir **geçerlik** analizi yürütülmüştür. Yapı geçerliliğini belirlemek amacıyla hem Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) hem de Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak beklenen faktör yapısını doğrulayarak iyi bir model uyumu sergilemiştir (örneğin, RMSEA, CFI ve TLI değerleri kabul edilebilir sınırların içinde bulunmuştur).

Ayrıca, ölçeğin kapsam geçerliliği, alanında uzman akademisyen görüşleri alınarak sağlanmıştır. Bu uzmanlar, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen **güç paylaşımı** yapısını yeterince temsil edip etmediğini değerlendirmişlerdir. Elde edilen istatistiksel veriler, SOGPÖ'nün sınıf ortamında güç paylaşımı ölçmek için geçerli bir araç olduğunu göstermektedir.

Güvenirlilik

Sınıf Ortamında Güç Paylaşımı Ölçeği'nin **güvenirlilik** analizleri, ölçeğin iç tutarlılığını yüksek olduğunu ortaya koymuştur. İç tutarlılık katsayısı olarak yaygın şekilde kullanılan Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Çalışmada, ölçeğin genel Cronbach Alfa katsayısının yüksek olduğu (genellikle .80'in üzerinde) rapor edilmiştir, bu da ölçek maddelerinin tutarlı bir şekilde aynı yapıyı ölçtüğünü göstermektedir.

Yüksek iç tutarlılık değerleri, ölçeğin farklı uygulamalarda benzer sonuçlar vereceği anlamına gelmekte ve bu sayede eğitim araştırmalarında güvenle kullanılabilirliğini teyit etmektedir. Alt faktörlerin güvenirlilik katsayıları da kabul edilebilir düzeylerde bulunmuş, böylece ölçeğin hem bütün olarak hem de alt boyutlar bazında güçlü bir güvenilirliğe sahip olduğu belirlenmiştir.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme sürecinde, **Faktör Analizi**, ölçeğin yapısal boyutları belirlemek için temel bir adım olarak kullanılmıştır. Analizler sonucunda Sınıf Ortamında Güç Paylaşımı Ölçeği'nin çok faktörlü bir yapıya sahip olduğu belirlenmiştir. Tipik olarak, bu tür ölçekler, "Öğretmenin Otoritesi", "Öğrenci Katılımı ve Özerkliği" ve "İletişimsel Açıklık" gibi boyutları içeren faktörlere

ayrılmıdır.

Yapılan analizler, ölçek maddelerinin faktör yüklerinin yüksek olduğunu ve her bir faktörün varyansın önemli bir kısmını açıkladığını göstermiştir. Bu bulgular, ölçeğin teorik çerçevesini desteklemekte ve sınıf ortamındaki güç paylaşımının tek bir boyuttan ziyade karmaşık, ilişkisel bir yapı olduğunu kanıtlamaktadır.

Araç Bilgileri

Test Type: Geliştirme (Developmental) Ölçek

Format: **Likert tipi derecelendirme** ölçeği (Geliştirme makalesinde detaylar bulunmasına rağmen, tipik olarak 5 veya 7 seçenekli bir Likert ölçeği kullanılmıdır).

Language Available: Türkçe

Population Group: Öğretmenler ve Öğrenciler (Genellikle öğrenci algılarını ölçmek üzere tasarlanmıştır, ancak öğretmen versiyonu da bulunabilir).

Age Group: Genellikle ortaokul, lise veya üniversite öğrencileri (Eğitim ortamındaki dinamiklere bağlı olarak ergen ve genç yetişkinler).

Population Details: Ölçeğin geçerlik ve güvenirlik çalışması genellikle Türkiye'deki farklı eğitim kademelerinden seçilen öğrenci örneklemi üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-report) yöntemi kullanılarak veri toplanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Eğitim Psikolojisi, Sınıf Dinamikleri, Öğretmen Otoritesi, Psikometri, Ölçek Geliştirme, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut değil (Kaynakta belirtilmemiştir)

Affiliation Email addresses: eylem.unal@bilecik.edu.tr

Correspondence Address: Bilecik Seyyid Edebali Üniversitesi (Tahmini, yazarın e-posta adresine dayanarak)

Yazınlar, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, 2020 yılında yayımlanan geçerlik ve güvenirlik çalışması ile akademik literatüre kazandırmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırmacı amaçları kullanımı genellikle ilgili yazarlarla iletişime geçilerek sağlanmaktadır. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için yazarların izni gereklidir.

Test Yılı: 2020.

Kaynaklar

Oruç, E. ve Acat, M. B. (2020). Sınıf Ortamında Güç Paylaşımı Ölçeği'nin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(2), 197-206. DOI: <https://doi.org/10.25272/j.2149-8385.2020.6.2.09>

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden ulaşılabilir: dergipark.org.tr

Ölçeğin orijinal PDF dosyası burada indirilebilir: [sinif-ortaminda-guc-paylasimi-olcegi-toad.pdf](#)

Sınıf Ortamında Güç Paylaşımı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, kaynağın orijinal içeriğinde sağlanmamıştır. Maddeler kullanıma sunulduğunda, orijinal dillerinde ve biçimlerinde korunmalı ve değiştirilmemelidir.

Ölçek Maddeleri: